

MUNI
PED

Odměňování práce a náhrady mzdy

Ing. Nikola Straková

Mzda a plat

– Mzda

- V podnikatelské sféře
- Sjednává se v kolektivní smlouvě, pracovní smlouvě nebo jiné smlouvě (vnitřní předpis, mzdový výměr)

– Plat

- V nepodnikatelské sféře (veřejná služba a správa)
- Platové třídy (podle vymezené práce)
- Platové stupně (podle doby dosažené praxe)

– Příplatky

- Osobní, za vedení, ...

Minimální mzda

- Nejnižší přípustná výše odměny za práci v pracovněprávním vztahu
- Je určena jako hodinová i měsíční při odpracování plné týdenní pracovní doby
  - Kratší pracovní doba/neodpracované všechny pracovní dny = úměrné krácení mzdy podle odpracované doby
- Do minimální mzdy se nezahrnují:
  - Mzda za práce přesčas,
  - Příplatky za práci ve ztíženém a zdraví škodlivém prostředí
  - Za práci v noci a ve svátek

Př.: Příklad: Pracujete za minimální mzdu. Kolik dostanete čistého?

V případě, že pracujete za minimální mzdu (v roce 2020 se jedná o částku 14 600Kč/ 87,30 Kč za hodinu), potom jako:

- zam-nec bez dětí obdržíte 12 124 Kč čistého (zaplatíte na zdravotním pojištění 657 Kč tj. 4,5 %, sociálním pojištění 949 Kč tj. 6,5 % a na dani z příjmu 870 Kč tj. 15 % ze superhrubé mzdy – sleva na poplatníka)

Zaručená mzda

- Určena v nařízením vlády
- Nejnižší úrovně zaručené mzdy pro stanovenou týdenní pracovní dobu 40 hodin jsou odstupňovány podle složitosti, odpovědnosti a namáhavosti vykonávaných prací, zařazených do 8 skupin
- <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-567>

Př.

- Zam-nec pracuje jako dělník, který je při práci vystaven hluku a vibracím, a to na úvazek 40 hodin týdně a spadá do 2. skupiny prací pro stanovení zaručené mzdy.
  - Jaká je minimální mzda zam-ce v roce 2020?
  - Jaká je zaručená mzda tohoto zam-ce?
  - Zam-nec je vystaven 2 rizikovým jevům, jaký příplatek mu za ně náleží?
  - Jakou minimální mzdu by si mezi sebou měli zam-nec a zam-tel stanovit?

Povinné příplatky u mzdy

- Za práci přesčas: nejméně 25 % průměrného výdělku
- Ve svátek: nejméně 100 % průměrného výdělku
- V noci: nejméně 10 % průměrného výdělku
- V sobotu a v neděli: nejméně 10 % průměrného výdělku
- Za ztížené pracovní prostředí: nejméně 10 % průměrného výdělku

Povinné příplatky u platu

- Osobní
- Za vedení
- Za práci přesčas: nejméně 25 % průměrného výdělku
- Ve svátek: nejméně 100 % průměrného výdělku
- V noci: nejméně 20 % průměrného výdělku
- V sobotu a v neděli: nejméně 25 % průměrného výdělku
- Za ztížené pracovní prostředí: nejméně 10 % průměrného výdělku
- Zvláštní příplatek, za rozdělenou směnu, přímou pedagogickou činnost nad stanovený rozsah, specializační příplatek pedagogického pracovníka

Splatnost mzdy

- Mzda je splatná:
  - po vykonání práce,
  - pozadu za měsíční období,
  - nejpozději v následujícím kalendářním měsíci.
- U mzdy je možné sjednat i kratší než měsíční období splatnosti
- Zam-tel je povinen stanovit pravidelný termín výplaty mzdy
  - Splatnost mzdy nastavá ve sjednaný konkrétní den

Výplata mzdy

- V zákonných penězích
- Mzdu lze vyplatit též v naturáliích
  - Jen se souhlasem zam-ce
  - Část mzdy-minimální mzda musí být poskytnuta vždy v penězích
- Mzda se vyplácí v pracovní době a na pracovišti, pokud nebylo dohodnuto jinak
- Nemůže-li se zam-nec dostavit k výplatě z vážných důvodů zašle mu zam-tel mzdu (na svůj náklad a nebezpečí)
- Při měsíčním vyúčtování mzdy je zaměstnavatel povinen vydat zaměstnanci písemný doklad, obsahující údaje o jednotlivých složkách mzdy a provedených srážkách.

Srážky ze mzdy

- Srážky ze mzdy smějí mohou být provedeny jen
  - v případech stanovených zákonem (daně, pojištění, výkon rozhodnutí)
  - na základě dohody o srážkách ze mzdy nebo k uspokojení závazků zaměstnance,
  - k úhradě členských příspěvků zaměstnance, který je členem odborové organizace,

Překážky v práci na straně zam-ce

= určité právní skutečnosti, které brání zam-ci ve výkonu pracovních úkolů

- a) Důležité osobní překážky
- b) Překážky z důvodů obecného zájmu

a) Důležité osobní překážky

- Dočasná pracovní neschopnost
  - Zam-tel poskytne pracovní volno a náhradu mzdy za prvních 14 dní. Po uplynutí 14 dní je poskytována dávka nemocenského pojištění.
  - Zam-tel je oprávněn kontrolovat stanovený režim zaměstnance
- Mateřská dovolená – 28 týdnů
  - Zam-tel poskytuje pracovní volno (finanční zabezpečení z dávek nemocenského pojištění)
  - Od r. 2018 i Otcovská dovolená – 1 týden
- Rodičovská dovolená
  - pracovní volno mohou čerpat oba rodiče současně, pouze jeden rodič je zabezpečen ze systému státní sociální podpory
- Ošetřování dítěte či jiného člena domácnosti
  - Zam-tel poskytne pracovní volno při ošetření dítěte mladší 10 let
- Jiné osobní překážky

Př.: Rodiče pracují společně v jednom provozu u zaměstnavatele.

Poté co matka porodí a vrátí se z porodnice domů, rozhodne se otec dítěte, že začne čerpat rodičovskou dovolenou.

Zaměstnavatel mu ji však nechce poskytnout, s tím, že by se musel pouze z matkou vystřídat, ale nejdříve poté, co dítěti bude šest týdnů

Jiné osobní překážky

	pracovní volno	náhrada mzdy
vyšetření nebo ošetření	nezbytná doba	ano
pracovnílékařská prohlídka	nezbytná doba	ano
přerušování dopravního provozu	ano	ne
znemožnění cesty do zaměstnání	ano	ano
svatba vlastní	2 dny	1 den
svatba rodiče nebo dítěte	1 den	1 den
narození dítěte	nezbytná doba	ano při převozu, ne při účasti
úmrť	2 dny/1den	Ano
doprovod	nezbytná doba	Ano/NE
pohřeb spoluzaměstnance	nezbytná doba	Ano určí zaměstnavatel
přestěhování	2dny	pokud je v zájmu zaměstnavatele
vyhledávání nového zaměstnání	1půlden v týdnu	Ano v případě výpovědi zaměstnavatelem

b) Překážky z důvodů obecného zájmu

Přísluší zam-ci volno bez náhrady mzdy

- výkon veřejné funkce
  - (poslanec, senátor, člen obecního zastupitelstva, přisedící soudu)
- výkon občanských povinností
  - (svědci, znalci, poskytnutí první pomoci, pomoci při požární ochraně, živelních událostech)
- výkon branné pohotovosti
- výkon jiných úkonů v obecném zájmu

Rozsah a podmínky poskytování pracovního volna s náhradou

mzdy nebo bez náhrady mzdy určí zákon

- např.: odběr krve, účast ve volební komisi, činnost vedoucích táborů pro mládež a další).

Překážky v práci na straně zaměstnavatele

- Prostoj
  - porucha na strojním zařízení, v dodávce surovin nebo pohonné síly, chybné pracovní podklady
  - může převést na jinou práci nebo náhrada 80 % průměrného výdělku
- Přerušování práce způsobené nepříznivými vlivy počasí
  - může převést na jinou práci nebo náhrada 60 % průměrného výdělku
- Jiné překážky na straně zaměstnavatele
  - náhradu mzdy ve výši průměrného výdělku, a to v zásadě po celou dobu trvání překážky
  - v dohodě výši náhrady mzdy v rozsahu 60 % až 80 %.